

“ข้อความเชื่อ และ ชีวิต” ตอนที่ 3

(Dogma & Life)

■ ปริญญา เสมอพิทักษ์ ■

ที่ผ่านมามผมพยายามนำเราทำการไตร่ตรองถึงธรรมชาติแท้จริงของ คริสต์ศาสนา ในฐานะเป็นศาสนาที่กำเนิดมาจากพระเจ้า ในเวลาเดียวกันก็มีจุดหมายอยู่ที่พระองค์ด้วย นั่นคือพระศาสนจักรคาทอลิกกำเนิดมาจากพระองค์และเพื่อพระองค์ ดังนั้น หลักการหรือความจริงพื้นฐานของคริสต์ศาสนาจึงมีจุดอ้างอิงอยู่ที่พระบุคคลของพระเจ้า พระองค์ผู้ทรงกระทำมาก่อน ในประวัติศาสตร์ (ในการสร้าง การไถ่กู้ และการทำให้ศักดิ์สิทธิ์) และเชื่อเชิญมนุษย์ให้ตอบรับการกระทำของพระองค์ ชีวิตคริสตชนของเราเป็นการตอบรับการเชื่อเชิญนี้ ตามแสงสว่างของความจริงพื้นฐานดังกล่าว เพราะฉะนั้น เราจึงควรให้ความสำคัญกับข้อคำสอนของพระศาสนจักรเป็นอันดับแรก ในฐานะที่เป็น “คลังแห่งความเชื่อ”(deposit of faith)ของพระศาสนจักรที่บรรจุเอาความจริงทั้งหมดที่ได้รับจากการเปิดเผยจากพระเจ้าและถูกถ่ายทอดมายังเรา รวมถึงการให้ความสำคัญกับ ข้อเขียนที่อธิบายข้อความเชื่อของพระศาสนจักร อย่างไรก็ตามอาจมีความยากลำบากสำหรับบรรดาสัตบุรุษ เพราะแวดวงของพระศาสนจักรไทยของเรา แทบไม่มีตำรับตำรา ที่อธิบาย หรือไตร่ตรอง ข้อความเชื่อ ของเรา (dogmatic theology)เลย เพราะเหตุนี้ เราควรแสวงหาโอกาสที่จะอ่านบทความทางศาสนาทุกเรื่องที่มีอยู่ในใกล้ตัวเราเท่าที่หาได้ แม้จะมีน้อยมากก็ตาม เช่น บทความจากออดมสาร แม่พระยุคใหม่ หนังสือแปลของมิสซังและจากสื่อมวลชนคาทอลิก อันจะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อของเราให้ดียิ่งขึ้น

ผู้แปลหนังสือ *The One God* (พระเจ้าหนึ่งเดียว)ของคุณพ่อ Reginal Garrigou-Lagrange นักเทววิทยา ด้านชีวิตจิตที่ ยิ่งใหญ่ที่สุดคนหนึ่งของพระศาสนจักรในศตวรรษที่ผ่านมา ¹ ผู้แปลหนังสือเล่มนี้ได้ ยืนยันความสำคัญของการศึกษาเกี่ยวกับข้อความจริงแห่งความเชื่อ ไว้ในคำนำของผู้แปล ว่า “ความรู้ทางเทววิทยา โดยเฉพาะเทววิทยาเกี่ยวกับข้อความจริงแห่งความเชื่อ (dogmatic theology) มีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตฝ่ายจิตของคริสตชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้ชีวิตภายในแห่งการสนิทสัมพันธ์กับพระเจ้ามีความลึกซึ้งยิ่งขึ้น อันที่จริงการศึกษาทางศาสนาจำ เป็นต้องมาพร้อมกับการภาวนาเสมอ อย่างเช่นนักบุญโทมัส อไควนัส เมื่อท่านพบปัญหาในการศึกษา เทววิทยา หรือแม้กระทั่ง ในวิชาปรัชญา ท่านไม่ได้อ่านมากขึ้น แต่ท่านภาวนามากขึ้น ” ผู้แปลหนังสือเล่มนี้ยังเสริมอีกว่า ความรู้ทางเทววิทยาเกี่ยวกับความจริงแห่งความเชื่อมีประโยชน์อย่างมากในการเทศน์ บ่อยครั้งที่พบว่า การเทศน์เป็นเรื่องยากก็เพราะลืมนำ เอาความรู้ทางเทววิทยาเกี่ยวกับความจริงแห่ง

¹ เคียงคู่กับจอร์แดน เอามานน์ (Jordan Aumann) Reginal Garrigou-Lagrange เคยเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของพระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2 ครั้งเมื่อพระองค์ทรงศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อตามคำสอนของนักบุญจอห์นแห่งไม้กางเขน

ความเชื่อ มาใช้ สำหรับบรรดาสามเณรใหญ่ที่กำลังศึกษาเพื่อเตรียมตัวเป็นพระสงฆ์ มีอันตรายเช่นกันหาก เรียนรู้วิชานี้เพียงเพราะต้องทำตามหน้าที่หรือลงเรียนตามหลักสูตรจัดให้เท่านั้น²

สำหรับคุณพ่อโรเบิร์ต โซโคโลวสกี (Robert Sokolowski) ศาสตราจารย์ด้านปรัชญาแห่งมหาวิทยาลัยคาทอลิกแห่งอเมริกา เมื่อ ท่านมองลึกเข้าไปในอัตลักษณ์ของพระสังฆราช ท่านก็ยิ่งมองเห็นความสำคัญของการเอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียนด้านความเชื่อของพระศาสนจักรของบรรดาสามเณรใหญ่ ตามเอกสารของสังคายนาวาติกันที่ 2 คือ *สังฆธรรมนูญด้านพระสังฆธรรมว่าด้วยเรื่องพระศาสนจักร (Lumen Gentium (LG))* ได้ย้ำถึงภาระหน้าที่สามอย่างของพระสังฆราช อยู่บ่อยครั้ง ได้แก่ หน้าที่ด้านการสั่งสอน การทำให้ศักดิ์สิทธิ์ และการปกครอง ในท่ามกลางหน้าที่ทั้งสาม อย่างที่ได้รับมาจากพระคริสตเจ้าองค์พระผู้เป็นเจ้าและพักพิงอยู่บนอำนาจของพระองค์โดยถูก ระบุเป็นอัตลักษณ์ของพระสังฆราชนั้น การทำหน้าที่ด้านการสั่งสอน ถือเป็นภาระหน้าที่ที่เด่นชัด ในฐานะที่เป็นพื้นฐานของหน้าที่อีกสองประการ กล่าวคือทำให้หน้าที่อีกสองประการเป็นไปได้ การทำหน้าที่ด้านการสั่งสอนก็คือการทำหน้าที่ในกา รส่งต่อหรือถ่ายทอดความเชื่อของพระศาสนจักร แก่นความเชื่อที่ได้ถ่ายทอดคือสิ่งที่ได้ประมวลไว้ในบทข้าพเจ้าเชื่อ (Credo) ซึ่งเป็นการประกาศยืนยันความเชื่อของพระศาสนจักร บทบาทหน้าที่ด้านการสั่งสอนของพระสังฆราชก็คือ การส่งต่อความเชื่อและความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับ ความเชื่อเหล่านี้ ดังเช่นบรรดา อัครสาวกที่ได้ทำมาก่อนแล้ว ซึ่งความเชื่ออื่นๆ รวมทั้งข้อปฏิบัติทั้งหลายในความเชื่อ คาทอลิกของเรามีความหมายก็โดยการมีความสัมพันธ์กับข้อความเชื่อพื้นฐานเหล่านี้ ในการทำหน้าที่ด้านนี้ของพระสังฆราชในสังฆมณฑลของ ท่าน ท่านยังได้ถ่ายทอดภารกิจ นี้ให้กับพระสงฆ์ของท่าน (ดู LG 20, 28 และ 32) เพราะเหตุนี้ บรรดาพระสังฆราชจึงอยากให้เห็นพระสงฆ์ของพวกท่านได้รับการหล่อหลอมขึ้นในความเชื่อแท้จริง ในระหว่างที่พวกเขาได้รับการฝึกอบรมที่บ้านเณรใหญ่ เพื่อให้งานเทศน์สอนและการสอน ความเชื่อในสังฆมณฑลของพวกท่านดำเนินไปอย่างถูกต้อง และซื่อสัตย์ต่อความเชื่อแท้จริง คุณพ่อโรเบิร์ต โซโคโลวสกี ยังได้ย้ำเตือนว่า บทข้าพเจ้าเชื่อ ในฐานะเป็นการสรุปความเชื่อของพระศาสนจักร ซึ่งปรากฏ อยู่ในความคิดของพระศาสนจักรทั้งในพิธีกรรมและในชีวิตคริสตชน และแสดงออกทั้งในธรรมประเพณี และใน พระคัมภีร์ บทข้าพเจ้าเชื่อ ซึ่งเป็นดังบทสรุปของพระวรสาร หากถูกละเลย หรือไม่ได้รับการให้ความสำคัญ และเมื่อทุกอย่างมุ่งไปที่พระคัมภีร์ อันตรายที่จะเกิดขึ้นในการศึกษาพระคัมภีร์ก็คือการลดทอนเป็นเพียงศาสตร์ทางประวัติศาสตร์ (historical science) เท่านั้น และหากข้อความเชื่อเหล่านี้กลายเป็นหลักการของการดำเนินชีวิตส่วนตัวและชีวิตของชุมชนคริสตชนก็จะสร้างความแตกต่างอย่างมาก คือสามารถทำให้ผู้คนสังเกตเห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างพระเยซูคริสตเจ้ากับนักคิดที่ยิ่งใหญ่คนอื่นๆ ในประวัติศาสตร์มนุษย์ ตรงกันข้ามหาก สูญเสียไปจากมุมมองนี้พระศาสนจักรที่ปรากฏในสา ขตาคอนท้าวไปก็ไม่มีอะไรแตกต่างจากองค์กรศาสนาอื่นๆ³

² Reginal Garrigou-Lagrange, *The One God*, trans. Dom. Bede Rose (London : B. Herder Book Co., 1954), pp. v-vi.

³ Robert Sokolowski, "The Identity of the Bishop: A Study in the Theology of Disclosure" in *Christian Faith & Human Understanding: Studies on the Eucharist, Trinity, and the Human Person* (Washington, D.C.: Catholic University of America Press, 2006), pp.113-30.

คุณพ่อโรเบิร์ต บาร์รอน (Robert Barron) นักเทววิทยาชาวโรจนันในขณะนี้ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการอบรมในบ้านเณร ใหญ่ โดยให้ข้อสังเกตว่า ในการฝึกอบรมสามเณร นั้น เป็นเรื่องปกติ หากจะมีการวิพากษ์วิจารณ์บรรดาสามเณรผู้รักที่จะเรียนรู้เทววิทยาอย่างดี (“living in their heads”) ถือว่าไม่แปลกและเกิดขึ้นเป็นประจำ แต่แทบไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์บรรดาผู้ฝึกฝนตนในแบบสามเณรเพื่อชีวิต (“living in their hearts”) เพราะใครก็ตามที่รักที่จะเรียนรู้ทางเทววิทยาก็จะถูกฝึกทักก่อนล่วงหน้าว่า เมื่อบวชเป็นพระสงฆ์แล้ว คงจะไม่ใช่นักอภิบาลที่ดี โดยคิดว่าการเรียนรู้ของนักเป็นอุปสรรคต่อชีวิตผู้อภิบาล เพื่อคัดค้านและไม่เห็นด้วยกับความคิด เช่นนี้ คุณพ่อได้ยกตัวอย่างนักบุญอ็อกัสติน จากหลักฐานคือ หนังสือ *Confession* ของท่านนักบุญ ท่านไม่ได้เขียนขึ้นเพื่อใช้ เป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ตัวท่านนักบุญเองก็ไม่ใช่อาจารย์ในมหาวิทยาลัย แต่จากหนังสือเล่มนี้นับเป็นที่กระจ่างชัดว่าท่านได้ทำการสืบสวนทางสติปัญญา ประหนึ่งว่ามีความสัมพันธ์กันโดยธรรมชาติกับงานศาสนบริกรทั้งในฐานะที่เป็นนักเทศน์และนักอภิบาล ท่านได้บูรณาการความรู้ทางชีวิต ฝ่ายจิต การอภิบาล กับงานทางวิชาความรู้ทางเทววิทยาได้อย่างยอดเยี่ยม นักบุญอ็อกัสติน จึงควรเป็นตัวอย่างของการอบรม ในทุกมิติ ของบ้านเณร คุณพ่อยังให้ข้อสังเกตว่าเมื่อพูดถึงการประกาศข่าวดีของคริสตชนไปสู่วัฒนธรรมต่างๆ ท่านไม่แน่ใจว่า อาจมีหลายคนเข้าใจเรื่องนี้แบบ ผิดเพี้ยน เพราะหากต้องเผชิญหน้ากับวัฒนธรรมอื่นๆแล้ว ผู้แพร่ธรรมควรต้องมีความพร้อมในการป้องกันและอธิบายความเชื่อด้วย และยังในปัจจุบันนี้พวกที่ไม่เชื่อในพระเจ้าได้โจมตี กล่าวหาความเชื่อของคริสตชนหลายๆเรื่อง แต่ก็มีสัตบุรุษจำนวนน้อยมากที่มีความรู้ทางเทววิทยาดีพอที่จะปกป้องความเชื่อจากข้อ กล่าวหาที่ไม่ง่ายที่จะเอาชนะได้เหล่านี้⁴

การเรียกร้อง ที่ให้ความสำคัญกับความรู้ความเข้าใจ ที่ดีในเรื่อง ความเชื่อหรือข้อคำสอน นั้นไม่ได้หมายความว่าในพระศาสนจักรของเรามีกลุ่มต่าง ๆ ที่ถูกจัดแยกชั้นประเภทที่มีผลต่อความรอดพ้นส่วนบุคคลราวกับว่ามีสองกลุ่มใหญ่คือ “เหล่าผู้เป็นหลัก” กับ “เหล่าผู้ด้อยกว่า” กลุ่มแรกหมายถึงนักเทววิทยา คือพวกที่มีความรู้ทางศาสนา มาก กลุ่มหลัง หมายถึง บรรดาสัตบุรุษ ทั่วไป เพราะจริงๆแล้ว ตั้งแต่ยุคแรกเริ่มของพระศาสนจักร บรรดาปีศาจจารย์ (นักเทววิทยาในยุคหนึ่งพันปีแรกของพระศาสนจักร)ต่างต่อต้านและปฏิเสธแนวคิดที่แบ่งระดับชั้น ภายในพระศาสนจักร กล่าวคือ ไม่มีสิทธิพิเศษสำหรับบางคนในเรื่องความสามารถในความรอดพ้น (ดังที่เกิดขึ้นในยุคแรกเริ่ม พระศาสนจักรต่อสู้กับพวกสอนนอกรีต เช่น พวก ปัจเจกวิวรรณ์นิยม (Gnosticism))

การเน้นให้ความสำคัญกับสิ่งที่เป็นความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับ ข้อความเชื่อของคนที่ได้รับการอธิบายในข้อเขียนทางเทววิทยา (dogmatic theology) ก็ไม่ถือเป็นความผิดแปลกหรือทำให้เกิดการแบ่งชั้น - ชั้น เนื่องจากความรู้ทางเทววิทยานำไปสู่ความเชื่อเดียวกันในข้อความเชื่อเรื่องต่างๆอันเป็นของพระศาสนจักร ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรดาอัครสาวก เหมือนกับที่พระคาร์ดินัลลอองรี เดอ ลูแบ็ค (Henri de Lubac, ค.ศ.

⁴ Robert Barron, “In Processu : Intellectual formation in the Seminary” in *Homiletic & Pastoral Review* (San Francisco : Ignatius Press, October 2010), pp.75-6.

1896-1991) ได้อธิบายว่า “ข้อความเชื่อที่ทั้งพระสันตะปาปา กับบรรดาพระสังฆราชประกาศสอนด้วยอำนาจของพวกท่านนั้น พวกท่านเองยังต้องรับเอาความเชื่อเหล่านี้ มาด้วยท่าทีที่สุภาพเช่นเดียวกันกับ มวลสัตว์บุรุษทุกคน”⁵

คุณพ่อหลุยส์ บูเยร์ (Louis Bouyer, ค.ศ. 1913-2004) นักเทววิทยาชื่อดังชาวฝรั่งเศสยืนยันว่าความรู้ความเข้าใจในข้อความเชื่อ หรือความรู้ทางเทววิทยาเกี่ยวกับข้อความเชื่อจะต้องเป็นพื้นฐาน สำคัญสำหรับเทววิทยาชีวิตจิต (spiritual theology) และการดำเนินชีวิตจิต (spiritual life) ท่านยังได้ยกตัวอย่างความเห็นของ รูดอล์ฟ อ็อตโต (Rudolf Otto) นักปรัชญาศาสนาชาวเยอรมัน ท่านเห็นว่าขนาดอ็อตโต ซึ่งเป็นโปรเตสแตนต์ หัวเสรีที่ไม่ได้เคร่งครัดกับความเชื่อของตนมากนัก ก็ยังยอมรับถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างเนื้อหาความเชื่อกับการดำเนินชีวิตมุ่งสู่ความศักดิ์สิทธิ์ โดยเห็นได้จากหนังสือที่เขาได้เขียนอธิบาย เปรียบเทียบระหว่าง เอ็คเคิร์ท (Eckhart) นักพรตชาวเยอรมัน คณะโดมินิกัน ในยุคกลาง กับสังกกราจารย์ (Sankara) นักปราชญ์ชาวฮินดู ซึ่งเขาได้ยืนยันว่าเป็นไปไม่ได้ที่ผู้แสวงหาความศักดิ์สิทธิ์ จะดำเนินชีวิตในทุกแง่มุม (วิธีการ) โดยแยกจากเนื้อหาความเชื่ออันเป็นหลักการพื้นฐาน (เป้าหมาย) เพราะวิธีการจะแยกจากเป้าหมายไม่ได้ ดังนั้นจึงเป็นไม่ได้เช่นกันหากจะทำการเปรียบเทียบชีวิตฝ่ายจิตของทั้งสองคนนี้โดยตัดเอา ประเด็นของเนื้อหาข้อคำสอนหรือความเชื่อที่ทั้งสองมีแตกต่างกันออกไป⁶ สิ่งที่คุณพ่อบูเยร์พยายามชี้ให้เห็นเป็นสิ่งที่พระศาสนจักรยึดถืออยู่แล้วในชีวิตของพระศาสนจักร ซึ่งเราพบการยืนยันเรื่องนี้ ในหนังสือ *คำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก (CCC)* “ระหว่างชีวิตฝ่ายจิตของเราและข้อความเชื่อ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกันอยู่ ข้อความเชื่อคือแสงสว่างบนเส้นทางของชีวิตแห่งความเชื่อของเรา ซึ่งทำให้การดำเนินชีวิตแห่งความเชื่อ หรือชีวิตที่ศักดิ์สิทธิ์ครบครันได้รับความกระจำ งัดและปลอดภัย ใน ทางกลับกัน หากชีวิตของเรา ชอบธรรม สดปีญญาและน้ำใจของเราก็จะเปิดต้อนรับแสงสว่างที่สาดส่องมาจากข้อความเชื่อ (เทียบ ยน 8:31-32)” (ข้อ 89)

บัดนี้เป็นที่ชัดเจนแล้วว่า ตามธรรมชาติประเพณีของคริสตชน ไม่เคยแยกความเชื่อกับชีวิตออกจากกัน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินชีวิตทางศีลธรรม หรือจะเป็น การดำเนินชีวิต มุ่งสู่ความ ศักดิ์สิทธิ์ครบครันก็ตาม พระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2 ก็ยังทรงเน้นย้ำความสัมพันธ์ที่มีต่อกันอันนี้อยู่ เมื่อทรงกล่าวถึง ปัญหาเกี่ยวกับ เสรีภาพ (freedom) ที่ผู้คนกำลังเรียกร้องอย่างมากจนกลาย เป็นปัญหาสำคัญของสังคมปัจจุบัน โดยมีการถือเอา เสรีภาพที่ไม่มีรากฐานอยู่ในความจริง ข้อสังเกตที่ได้คือการแยกกันของเสรีภาพกับความจริง (truth)⁷ สะท้อนถึง

⁵ Henri de Lubac, *The Catholic Faith* (San Francisco : Ignatius Press, 1986), pp.227-34.

⁶ Louis Bouyer, *The Spirituality of the New Testament and the Fathers* (New York : Desclee Company, 1963), pp.vii-ix.

⁷ ข่าวใหญ่ประจำเดือนพฤศจิกายน 2010 ที่ผ่านมาก็คือการค้นพบศพทารกที่ มาจากการทำแท้งกว่าสองพันศพ จากเหตุการณ์นี้ก็ได้มีการสอบถามความคิดเห็นของประชาชน โดยสำนักโพลแห่งหนึ่ง เป็นที่น่าสลดใจอย่างยิ่งที่คำตอบเกือบครึ่งของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามเห็นว่าควรแก้กฎหมายโดยปล่อยให้มีการทำแท้งโดยเสรี เพราะถือเป็นสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของมารดาที่จะทำแท้งหากตนไม่มีความพร้อมที่จะเลี้ยงดูบุตร ที่จะเกิดมา จากประเด็นข่าวดังกล่าวก็พอชี้ให้เห็นว่า ปัจจุบันนี้ได้มีการส่งเสริมเสรีภาพอย่างเล็ดลอดจนละเลยเป้าหมายอันแท้จริงของการใช้เสรีภาพ สังคมมนุษย์ปัจจุบันกำลังก้าวไปสู่ “วัฒนธรรมแห่งสิทธิ” เห็นได้ชัดจากการถือเอาสิทธิที่อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายที่ได้รับการบัญญัติตาม กระบวนการของ

การแยกจากกันของความเชื่อกับชีวิตทางศีลธรรม “ความพยายามที่จะทำให้เสรีภาพขัดแย้งกับความจริงและการที่จะพยายามแยกทั้งสองออกจากกันอย่างสิ้นเชิง ผลที่ตามมาคือการแสดงออกและผลสรุปของการแบ่งแยกและการทำลายที่หนักกว่าเดิมนั้นคือการแยกความเชื่อออกจากจริยธรรม ... ท่ามกลางความนิยมทางโลกที่เพิ่มขึ้น

ระบอบประชาธิปไตยนับว่าเป็น “คุณค่าทางศีลธรรม” แล้ว ซึ่งสามารถถือตามได้เลย แม้ว่าสิทธินั้นๆจะผิดต่อความจริงเกี่ยวกับมนุษย์ก็ตาม(truth about man) อย่างเช่นกฎหมายการอนุญาตทำแท้งโดยเสรี ที่ยืนยันว่าสตรีคนใดก็ตามมีสิทธิที่จะให้กำเนิดหรือไม่ให้กำเนิดบุตรจะทำแท้งก็ได้ ในอดีตขณะที่พระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16 ยังทรงเป็นพระคาร์ดินัลอยู่นั้นก็ได้ประกาศการถือเสรีภาพเช่นนี้ เมื่ออธิบายเรื่องธรรมชาติของเสรีภาพมนุษย์ก็ได้ยก รมณ์ตัวอย่างปัญหาการทำแท้งขึ้นมา โดยชี้ให้เห็นว่าเสรีภาพเช่นนี้ ถูกลดเหลือเพียงสิทธิที่จะตัดสินใจด้วยตนเอง และอธิบายว่า หญิงที่ทำแท้ง เธอมิได้ตัดสินใจเกี่ยวกับตัวเองอย่างแน่นอน แต่เธอได้ตัดสินใจโดยเกี่ยวข้องกับคนอื่นด้วย เพราะเธอได้ตัดสินใจว่าคนอื่นไม่ควรจะมีเสรีภาพ และควรไปให้พ้นจากชีวิตของเธอ ทั้งนี้เพราะเป็นคู่แข่งกับเสรีภาพของเธอ จะว่าไปแล้วเสรีภาพที่ขจัดเสรีภาพของคนอื่นจะเป็นเสรีภาพได้อย่างไร เพราะจริงๆแล้วเสรีภาพของมนุษย์เป็นเสรีภาพที่มีอยู่ร่วมกัน เป็นเสรีภาพที่มีอยู่ร่วมกับเสรีภาพของคนอื่น(coexistence of freedoms) ในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ มนุษย์แต่ละคนจึงไม่อาจใช้เสรีภาพได้อย่างไร้ขอบเขต แต่เป็นเสรีภาพร่วมกัน (common freedom) จึงจำเป็นต้องมีกฎ มีระเบียบ กฎระเบียบ ที่ถูกกำหนดขึ้นไม่ได้ เป็นอุปสรรคขัดขวางเสรีภาพ แต่เป็นเงื่อนไขของเสรีภาพ (Joseph Ratzinger, *Truth and Tolerance*, trans. Henry Taylor (San Francisco : Ignatius Press, 2003), pp.245-9.) ปัญหาเรื่องการทำแท้งเป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งเท่านั้นที่ปรากฏออกมาในสังคมปัจจุบัน ซึ่งทั้งพระสันตะปาปายอห์น ปอลที่ 2 และพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16 ทรงกล่าวถึงสถาน การณ์เช่นนี้ว่าเป็น “วิกฤตการณ์แห่งความจริง”(crisis of truth) เมื่อความจริงสากลเกี่ยวกับความดีที่สามารถรู้ได้ให้ผลของมนุษย์ (universal truth about the good) ได้หายไป จึงมีแนวโน้มว่าแต่ละคนมีสิทธิพิเศษที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับความดีความชั่วอย่างเป็นเอกเทศ ไม่ขึ้นตรงต่อบรรทัดฐานใดๆ แล้วให้ถือตามได้เลย ซึ่งแต่ละคนจะพบความจริงของเขาเองซึ่งอาจแตกต่างจากความจริงของคนอื่น ซึ่งการปฏิบัติตามครรลองนี้นำไปสู่ผลลัพธ์อันสุดขั้ว คือการปฏิเสธโมคคติเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ (idea of human nature) รากเหง้าของวิกฤตการณ์ทางศีลธรรมในปัจจุบันจึงเกิดจากการแยกความจริง(truth)กับเสรีภาพ(freedom)ออกจากกัน หมายความว่าโมคคติเกี่ยวกับความจริงทางศีลธรรม(idea of a moral truth) ไม่ได้เป็นแนวทางสำหรับเสรีภาพอีกต่อไป วิกฤตการณ์เกี่ยวกับความจริงทางจริยธรรมนี้มีความหมายว่าคุณค่าทางศีลธรรมไม่ได้ เป็นผลมาจากความรู้ แต่เป็นผลมาจากการตัดสินใจที่หักเอาเองหรือเป็นความนึกคิดส่วนตัว หรือพูดอีกอย่างหนึ่งก็คือเสรีภาพที่ปราศจากความจริง(freedom without truth) หมายถึงการตัดสินใจที่เกี่ยวกับความดีที่ไม่ได้มีรากฐานมาจากความรู้ตามหลักการต่างๆที่เข้าถึงได้ แต่มาจากรสนิยมส่วนตัว เนื่องจากปัญหาเรื่องเสรีภาพไม่ใช่เนื้อหาของบทความนี้ ดังนั้นจึงอยากสรุปเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า การใช้เสรีภาพจะต้องไม่ขัดแย้งกับความจริง การใช้เสรีภาพของมนุษย์ต้องสอดคล้องกับความจริงเกี่ยวกับความดีของมนุษย์ ซึ่งนำไปสู่ความดี ขณะเดียวกันในกา รเปิดเผยความจริงของพระเจ้าและการเชื่อในพระเยซูคริสตเจ้าเท่านั้นที่ช่วยไม่ให้ความเข้าใจในความจริงเกี่ยวกับความดีของมนุษย์บิดเบือนไป ยิ่งกว่านั้นยังช่วยให้พบความจริงด้วยความมั่นใจและยึดมั่นเมื่อเผชิญปัญหายุ่งยาก(*Veritatis Splendor (VS)*, 64) หมายความว่า ในพระเยซูคริสตเจ้าผู้ถูกตรึงเท่านั้นที่แสดงให้เห็นถึงความหมายที่แท้จริงของเสรีภาพ ซึ่งนำมนุษย์ไปสู่ความดีแท้จริง พระองค์ทรงใช้เสรีภาพอย่างเต็มที่ในการประทานพระองค์เองทั้งครบ และทรงเรียกสานุศิษย์ให้มีส่วนร่วมในเสรีภาพของพระองค์(เทียบ*VS* 85) จาก การเผยความจริงนี้ทำให้เราเข้าใจว่า “เสรีภาพจะมีได้ก็ ในความรัก นั่นคือการให้ตนเอง...ซึ่งหมายถึงการอุทิศตนในการ รับใช้พระเจ้าและพี่น้องเพื่อนมนุษย์ ”(*VS* 87)(ดู Livio Melina, “Moral questions and evangelization today” in *Communio : International Catholic Review* (Washington, D.C. : Communio, Summer 1994), pp.208-28.)

ทุกวัน... เรากำลังพูดถึง จิตตารมณ์ที่มีผลต่อท่าทีและความประพฤติของคริสตชนหลาย คนอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ความเชื่อของเขาอ่อนแอและสูญเสียนัยคุณลักษณะที่เป็นเหมือนเกณฑ์สำหรับความคิดและปฏิบัติในชีวิตส่วนตัว ในครอบครัวและในสังคม อันที่จริงในวัฒนธรรมที่คริสต์ศาสนาเสื่อมไปอย่างมากนี้ บ่อยครั้งเกณฑ์ที่ผู้มีความเชื่อใช้ในการตัดสินใจและตกลงใจไม่ เกี่ยวข้องและขัดกับเกณฑ์ตัดสินของพระวรสาร ”(พระสมณสาส์นความรู้แจ้งแห่งความจริง (Veritatis Splendor, ค.ศ.1993) ข้อ 88)

ตัวอย่างที่ชัดเจนอันหนึ่งที่เป็นผลของการละเลยความสัมพันธ์ที่ไม่อาจแยกจากกันได้ของ ข้อความเชื่อหรือเนื้อหาความเชื่อ(faith) กับการดำเนินชีวิตทางศีลธรรม(moral life) ตามที่เราสามารถพบอยู่บ่อยๆ ในเวลานี้ก็คือในการเทศน์ การให้โอวาท การอบรม การกล่าวเตือนใจ การพูดในโอกาสต่างๆ รวมทั้งในงานเขียนของคริสตชนเอง ก็จะมีการอ้างเอาเป็นตัวอย่างทั้งจากชีวิตและจากคำสอนหรือ ข้อคิดข้อเตือนใจจากบรรดาผู้เป็นปราชญ์และผู้มีชีวิตคุณธรรมโดดเด่นที่ไม่ใช่คริสตชน เช่น มหาตมะ คานธี ท่านพุทธทาสภิกขุ เป็นต้น ทั้งๆที่พวกท่านเหล่านั้นไม่มีความเชื่อเดียวกันกับเราคริสตชน แต่กลับถูกนำมาอ้างถึงเป็นตัวอย่างอยู่บ่อยครั้ง โดยการเสนอให้ชีวิตของพวกท่านเป็นตัวอย่าง ที่น่าเลียนแบบ การเชิดชูคุณค่าคำสอนของพวกท่าน ว่าควรที่จะนำมาปฏิบัติ หรือนำมาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต อาจเป็นไปได้ที่เพราะความก้าวหน้าในงานศาสนสัมพันธ์มีมากกว่างานประกาศข่าวดีแก่ปวงชน ปรากฎการณ์เช่นนี้จึงเกิดขึ้นจนเป็นเรื่องปกติ อีกทั้งคงคิดว่าเป็นการก้าวทันยุค คือกับสังคมวัฒนธรรมแบบสัมพัทธ์นิยม(relativism)⁸ ต้องมีใจเปิดกว้าง การแสดงออกเช่นนี้ชีวิตทางศาสนาจึงถูกตีค่าเป็นเพียงเรื่องชีวิตทางศีลธรรม ดังคำกล่าวที่ มักได้ยินอยู่บ่อยๆ นั่นคือ “ศาสนาใดๆก็สอนให้เป็นคนดีกันทั้งนั้น” ซึ่งเท่ากับชี้แจงแสดงว่าแต่ละศาสนานั้นไม่มีความแตกต่างกันเลย การนับถือศาสนาต่างกันเป็นผลมาจากความแตกต่างกันทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมก็ว่าได้ ผลลัพธ์ที่อันตรายจากการทำลายความสัมพันธ์กันระหว่างความเชื่อของคริสตชนกับศีลธรรมของคริสตชน ก็ได้ตามข้อสรุปที่ว่าเนื้อหาศีลธรรมของคริสตชนกับของผู้ที่ไม่ใช่คริสตชนในระดับของ กฎเกณฑ์และคุณค่าที่เป็นรูปธรรมแล้วไม่มีความแตกต่างกัน จะว่าไปแล้วเป็นอันเดียวกันด้วยซ้ำ ในที่นี้จึงให้หมายความว่า การเป็นคริสตชนนั้นไม่ได้ให้เนื้อหาคำตอบต่อปัญหาทางศีลธรรมพิเศษเฉพาะของมนุษย์เลย อันเป็นคำตอบที่ไม่อาจพบได้ในศาสนาอื่น จนกระทั่งมีการสรุปว่าความเชื่อของคริสตชนทำหรือเกี่ยวข้องด้วยก็เพียงจัดหาบริบทเฉพาะที่เราสามารถดำเนินชีวิตทางศีลธรรมได้เป็นแรงจูงใจด้านศาสนาสำหรับการดำเนินชีวิตทางศีลธรรม การเข้าใจตนเองที่หลอหลอมโดยความเชื่อ และ

---

⁸ ในกรณีของสัมพัทธ์นิยมทางศาสนา(religious relativism)ก็คือความเชื่อที่ว่า ทุกศาสนานำไปสู่ความรอดได้เช่นกัน หรือเชื่อว่าความรอดพ้นนั้นอยู่ในระดับเดียวกัน หรือยิ่งกว่านั้นคือเชื่อว่าศาสนาของศาสนาต่างๆนั้นอยู่ในระดับเดียวกัน ประการหลังนี้อันตรายมาก เพราะเท่ากับปฏิเสธความเป็นพระเจ้าของพระคริสตเจ้า พระบุตรแต่องค์เดียวของพระบิดา เราคาทอลิกจำเป็นต้องยึดถือความเชื่ออย่างมั่นคงว่า คนกลางมีแต่ผู้เดียวคือพระเยซูคริสตเจ้า ดังนั้น สื่อกกลางทั้งหลายที่อาจมีอยู่อันเนื่องมาจากน้ำพระทัยดีของพระเจ้าที่จะช่วยมนุษย์ทุกคนให้รอดพ้นจึงอาจพบว่าไม่มีสิ่งใดในศาสนาอื่นใด แต่จะถือเอาสื่อกลางเหล่านี้เป็นคู่แข่ง หรือเป็นคู่ขนานพร้อมกับสื่อกลางของพระเยซูคริสตเจ้า หรือเสริมแต่งเข้ากับสื่อกลางของพระคริสตเจ้าเพื่อความสมบูรณ์ไม่ได้อย่างเด็ดขาด เพราะสื่อกลางทั้งหลายขึ้นอยู่กับสื่อกลางของพระองค์เสมอ สิ่งที่ดีงามหรือสื่อกลางอื่นเหล่านี้เพียงแต่มีส่วนร่วมกับสื่อกลางแต่อันเดียวนี้ โดยอาศัยพระหรรษทานของพระองค์พระผู้ไถ่แต่องค์เดียว (ดูพระสมณสาส์นพันธกิจของพระผู้ไถ่(Redemptoris Missio) ข้อ 10)

ความตั้งใจด้านศาสนาพิเศษจำเพาะ นั่นคือการสนิทสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกัน บพระเจ้าเท่านั้น เหล่านี้เป็นส่วนที่ความเชื่อเกี่ยวข้องกับ ซึ่งแนวความคิดเช่นนี้ได้รับการปฏิเสธมาโดยตลอดจากพระสันตะปาปา เบเนดิกต์ที่ 16 พระองค์เป็นผู้นำ ที่โดดเด่น ในการปฏิเสธ แนวความคิดนี้⁹ ดังนั้น การแสดงออกดังตามที่กำลังนิยมในการยกตัวอย่างทั้งจากชีวิตและคำสอนของผู้ที่ไม่ใช่คริสตชน มีความหมายเป็นนัยว่าความเชื่อและชีวิตไม่มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กัน เมื่อความเชื่อของคริสตชนไม่ใช่หลักการของการดำเนินชีวิตคริสตชนอย่างแท้จริง ก็เท่ากับว่าผู้คนไม่ว่าจะอยู่กลุ่มไหน ศาสนาใด หรืออยู่ส่วนใดของโลกก็สามารถมีชีวิตเยี่ยงคริสตชนได้

เพื่อที่จะเห็นความแตกต่างระหว่างพระวาจาของพระเจ้าและคำสอนอื่นๆ ให้เราพิจารณาที่พระวาจาของพระเจ้าในตัวเองก่อน ตามที่เราสอนว่าความเชื่อเป็นการตอบรับการเผยแสดงความจริงของพระเจ้า เป็นการรับพระวาจาของพระเจ้ามาในชีวิต พระวาจาของพระเจ้าเผยถึงการกระทำ ของพระองค์หรือการงานของพระองค์ ในประวัติศาสตร์ ที่ได้รับการสื่อสารและ ถูกรับเข้ามาในความเชื่อ และพระวาจาของพระเจ้า ตามความหมายของพันธสัญญาใหม่ เป็นพระวาจาที่ทรงพลังอำนาจมาก จึงเป็นวาจาที่บังเกิดผลได้ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง¹⁰ ดังที่นักบุญเปาโลได้แสดงการขอบพระคุณพระเจ้าในจดหมายถึงชาว เรสละ โลกิกาฉบับที่หนึ่ง

---

⁹ ดูข้อถกเถียงหัวข้อเรื่อง Distinctiveness of Christian Morality ในหนังสือของ Richard M. Gula, *Reason Informed by Faith: Foundations of Catholic Morality* (New York : Paulist Press, 1989), pp.47-8. ได้กล่าวถึง โจเซฟ ราตซิงเกอร์ (ปัจจุบันคือพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16) กับฟิลิป เดลเฮย์ (Philip Delhaye) เป็นผู้นำในการยืนยันถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อกับจริยธรรม ซึ่งตรงกันข้ามกับแนวความคิดของนักทฤษฎีอีกกลุ่มหนึ่ง ได้แก่ Charles E. Curran และ Richard A. McCormick

¹⁰ พลังอำนาจของพระวาจาของพระเจ้าที่เรากำลังพูดถึงนี้ไม่ได้เป็นการ โน้มเอียงไปสู่การจำกัดอำนาจอื่นที่ถูกเข้าใจอย่างผิดๆ จากบางกลุ่มว่ามีเหนืออำนาจพระวาจา กล่าวคืออำนาจของพระศาสนจักร (authority of the Church) การพยายามตัดอำนาจของพระศาสนจักรออกไปเพราะเข้าใจว่าเป็นอำนาจที่จำกัดอำนาจของพระวาจาของพระเจ้าในพระคัมภีร์ซึ่ง โดยตัวมันเองก็มีอำนาจโดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับอำนาจอื่นใดอีก ผลลัพธ์ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ก็คือการนำไปสู่การตีความโดยการยึดเอาความเห็นส่วนตัว (subjectivism) ซึ่งในที่สุดแล้วอำนาจของพระศาสนจักรจะไม่ได้ถูกตีค่าว่าอยู่เหนือพระวาจาอีกต่อไป แต่ก็มีผู้อ่านพระคัมภีร์หรือผู้ตีความพระคัมภีร์เองได้กลายเป็นผู้มีอำนาจเหนือพระวาจาของพระเจ้าแทน นำไปสู่การบิดเบือนและลดไปสู่วาจาที่ว่างเปล่า ความผิดพลาดของความพยายามกลับไปให้พระคัมภีร์ซึ่งขณะเดียวกันก็ได้ตัดสินที่เป็นแก่นสำคัญที่รักษาพระวาจาให้มีชีวิต พระวาจาของพระเจ้าในพระคัมภีร์จึงถูกลดทอนเป็นตัวอักษรที่ตายแล้ว ไม่มีชีวิตโดยพระจิตเจ้าอีกต่อไป อันที่จริงพระวาจาของพระเจ้าไม่ได้ประกอบอยู่แต่ในบางสิ่งที่ถูก เขียนเท่านั้น (ถ้าหากคิดเช่นนี้คริสต์ศาสนาก็ถูกลดทอนเป็นแต่พระวาจาในพระคัมภีร์ (“Word of God”) เพราะการคิดเช่นนี้ก็นำไปสู่การตีความพระคัมภีร์โดยถือเอาความเห็นส่วนตัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันส่งผลในทางที่เป็นปัจเจกตามมา ดังเช่น แต่ละคนกลายเป็นแหล่งของศีลธรรมของตนเอง เป็นอาจารย์และประกาศต่อตัวเขาเอง คริสต์ศาสนาที่ถูกประกาศต่อโลกในลักษณะของการถูกลดทอนเช่นนี้มีแนวโน้มว่าจะทำลายมนุษย์ผู้ซึ่งพระคริสตเจ้ามาช่วยให้รอดพ้น (ดู Luigi Giussani, “Religious Awareness in Modern Man” in *Communio : International Catholic Review* (Washington, D.C. : Communio, Spring 1998), pp.130-1.) แต่ก่อนอื่นหมด พระวาจาของพระเจ้าเป็นพระวาจาทรงชีวิต (a living Word) ที่ถูกมอบให้กับพระศาสนจักร ในการประทับอยู่ของพระวาจาทรงชีวิตซึ่งเป็นการประทับอยู่ของพระคริสตเจ้า พระองค์เองที่ยังทรงทำงานอยู่ตลอดทุกยุคทุกสมัยในการสร้างพระศาสนจักร ในการประทับอยู่นี้เป็นไปอย่างถาวรในและผ่านทางบรรดาผู้ที่พระองค์ ทรงเลือกสรรให้เป็นศาสนบริกรของพระองค์ และเพื่อที่พวกเขาจะพูดในพระนามของพระองค์ใน

“...เมื่อเราประกาศพระวาจาของพระเจ้าให้ท่านฟัง ท่านฟังแล้วก็รับไว้ มิใช่เช่นวาจาของมนุษย์ แต่เช่นที่เป็นจริงคือ “พระวาจาของพระเจ้า ” ซึ่งกำลังแสดงพลังอยู่ในท่านที่มีความเชื่อ ”(2:13) ข้อความอีกตอนหนึ่งในจดหมายถึงชาวโคโลสี “ข่าวดีนี้มาถึงท่าน กำลังบังเกิดผลและเจริญในท่านเช่นเดียวกับที่กำลังบังเกิดผลและเจริญอยู่ทั่วไปในโลก นับตั้งแต่วันที่ท่าน ได้ฟังและรู้ถึงพระหรรษทานของพระเจ้าในความจริง ”(1:6) นักบุญเปโตรก็ได้สอนในความหมายเดียวกัน “ท่านบังเกิดใหม่แล้วมิใช่จากเมล็ดพันธุ์ที่เสื่อมสลายได้ แต่จากเชื้อเมล็ดที่มีรู้เสื่อมสลาย คือจากพระวาจาที่ทรงชีวิตและคงอยู่ตลอดไปของพระเจ้า ... พระวาจานี้คือข่าวดีที่ได้ประกาศให้ท่านทั้งหลายรู้แล้ว”(2ปต 1:23-25) ความหมายเช่นนี้ยังพบในพระวรสารสหทรรศน์ในอุปมาเรื่องผู้หว่าน ในการหว่านเมล็ดพืชนั้นก็ได้ผลต่างหากกัน “เมล็ดพืชคือพระวาจาของพระเจ้า”(ลก 8:11และ มธ 13:18-23; มก 4:13-20) พระวาจาของพระคริสตเจ้ามีอำนาจเนื่องจากอำนาจของพระจิตเจ้า “วาจาที่เรากล่าวแก่ท่านทั้งหลายนั้นให้ชีวิต เพราะมาจากพระจิตเจ้า ”(ยน 6:63)หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก (CCC) ก็ได้ยืนยันว่าเป็นพระจิตเจ้าที่ประทานชีวิตแก่พระวาจาของพระเจ้า พระวาจาของพระเจ้า จึงไม่ใช่เพียงตัวอักษรที่ ถูกบันทึกเท่านั้น ราวกับว่าเป็นตัวอักษรที่ตายแล้ว “ความเชื่อนั้น... หลอเลี้ยวอยู่ในหัวใจของผู้มีความเชื่ออันเนื่องมาจากพระวาจาที่ช่วยให้รอดของพระเจ้า ... พระวาจานั้นเร่งเร้าให้ตอบสนองด้วยความเชื่อเสมือนเป็นความยินยอมเต็มใจและอุทิศตน... ยังเป็นพระจิตเจ้าที่ทรงประทานพระหรรษทานแห่งความเชื่อ ทรงทำให้เข้มแข็งและทำให้เจริญงอกงามในชุมชน”(CCC 1102) ฉะนั้นหากเราเข้าใจตามนี้แล้ว คงไม่มีเหตุผลใดที่เรคริสตชนจะต้องเสาะ

ทุกแห่งหนตลอดทุกยุคทุกสมัย พระองค์จึงทรงสัญญาว่าจะประทานพระวาจาของพระองค์แก่พวกเขา ให้พวกเขาพูดประหนึ่งว่าเป็นการตรัสของพระองค์เอง และในบรรดาคนเหล่านี้ที่พระองค์ทรงส่งออกไป พระองค์จึงประทับอยู่ตลอดไปโดยตรัสและทรงกระทำผ่านทางคนเหล่านี้ ส่วนอำนาจของพระศาสนจักร กล่าวคืออำนาจในการสอนของตนของพระศาสนจักรที่พระคริสตเจ้าประทานให้ พระองค์ไม่ได้ประทานให้พระศาสนจักรเพียงเพื่อจะได้เก็บรักษาความจริงที่ได้รับจากการเปิดเผยให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์และมีการส่งต่ออย่างถูกต้องอยู่เสมอ จริงๆแล้วอำนาจของพระศาสนจักรเป็นผลลัพธ์อันดับแรกของการประทับอยู่ของพระองค์ในพระศาสนจักร พระองค์ไม่ทรงมีพระประสงค์เพียงแต่จะอยู่กับพระศาสนจักรจวบจนสิ้น โลก แต่เพื่อจะสื่อสารพระองค์ผ่านทางพระศาสนจักรไปสู่ มนุษย์ทุกคนตลอดทุกยุคสมัยในทุกหนทุกแห่ง เพื่อที่จะรวมพวกเขาเข้ามาอยู่ในพระกายของพระองค์ เพื่อแต่ละคนจะได้สนิทสัมพันธ์เป็นกายเดียวกันในพระองค์ พร้อมกันนั้นก็ได้รวมสนิทสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกับพระบิดา ฉะนั้นจึงไม่มีในที่ใดอีก ยกเว้นในพระศาสนจักรซึ่งเป็นพระกายของพระคริสตเจ้าที่พระวาจาทรงชีวิตของพระเจ้าในพระคริสตเจ้าประทับอยู่ท่ามกลางเราเรื่อยไปและตรัสกับเราอยู่ทุกเมื่อเชื่อกัน และไม่มีในที่ใดอีก ยกเว้นในพระกายอันเดียวกันนี้ของพระคริสตเจ้าที่พระจิตของพระคริสตเจ้าประทับอยู่ พระจิตเจ้านี้เองที่ประทานชีวิตอยู่อย่าง ต่อเนื่อง เพราะฉะนั้น เราจึงอ่านพระวาจาในพระศาสนจักร อันเป็นสถานที่ซึ่งยังคงได้รับชีวิตโดยการประทับอยู่ของพระบุคคลที่ตรัสกับเราในพระวาจา และเป็นสถานที่ซึ่งพระจิตเจ้าทรงคลาไกรบรรดาผู้อ่านและบัลลาลให้บังเกิดผล(ดู Louis Bouyer, *Introduction to Spirituality*, trans. Mary Perkins Ryan (Collegeville, Minnesota : Liturgical press, 1961), pp.25-8.)ตามที่พระสังคายนาวาติกันที่ 2 ได้ยืนยันว่า “พระคริสตเจ้าสถิตอยู่ในพระวาจาของพระองค์ เพราะเป็นพระองค์ที่ตรัส เมื่อเราอ่านพระคัมภีร์ในพระศาสนจักร” (พระสังฆธรรมนูญว่าด้วยเรื่องพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์(The Constitution on the Sacred Liturgy) ข้อ7) ขณะเดียวกันหนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก (CCC) ก็ได้ยืนยันว่า “พระจิตเจ้าทรงประทานความเข้าใจพระวาจาของพระเจ้าแก่ผู้อ่านและผู้ฟังตามความพร้อมของพวกเขา พระองค์ทรงจัดให้บรรดาผู้มีความเชื่อแล ะศาสนบริกรมีความสัมพันธ์ที่มีชีวิตชีวา กับพระคริสตเจ้า” (ข้อ 1101)

แสวงหาคำคม ข้อคิดข้อเตือนใจ จากคัมภีร์ของศาสนาอื่น ลัทธิอื่น รวมทั้งจาก ปราชญ์ที่ไม่ใช่คริสตชน แม้ว่าคำสอนเหล่านั้นจะมีความหมายใกล้เคียงกับพระวาจาที่ตาม โดยนำมาอ้างถึงเพื่อหวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่ชีวิตของผู้ฟัง

เนื่องจาก พระวาจาของพระเจ้าเป็นพระวาจาทรงชีวิต เพราะเป็น พระบุคคลของพระคริสตเจ้าเอง ในชีวิตของการเป็นคริสตชน หรือการ เป็นศิษย์ติดตามพระเยซูคริสตเจ้า คริสตชนคือผู้ที่ ถูกเรียกมาให้เลียนแบบพระองค์ กล่าวคือถูกเรียกให้มีส่วนร่วมในชีวิตของพระองค์ โดยการรับพระวาจาของพระองค์มาปฏิบัติในชีวิต คริสตชนจึงมีส่วนร่วมในพระธรรมล้ำลึกของเหตุการณ์ต่างๆในชีวิตของพระเยซูคริสตเจ้า การเลียนแบบพระองค์ในที่นี้จึง ไม่ได้เป็นการกระทำภายนอกเพียงเพราะเป็นเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นแล้วในชีวิตของพระเยซูคริสตเจ้า และเกิดขึ้นอีกจากการทำซ้ำ ของคริสตชนในชีวิตของเขาแต่ละคน คุณคล้ายกับว่าเป็นการกระทำซ้ำซาก จะว่าไปแล้ว การเลียนแบบพระเยซูเจ้าไม่เหมือนกับการเลียนแบบบุคคลอื่นภายนอกคริสตศาสนา หรือผู้ที่ไม่ใช่ คริสตชน (แน่นอนว่า พระองค์ทรงพระบุตรองค์เดียวของพระเจ้า ทรงเป็นทั้งพระเจ้าแท้และมนุษย์แท้) เพราะในการปรับเปลี่ยนสภาพชีวิตของคริสตชนให้มีความละม้ายคล้ายกับพระเยซูคริสตเจ้า ในฐานะที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของการเรียกของพระเจ้า (ดู รม 8:29) และเป็นความหมายแท้จริงของการเลียนแบบพระเยซูคริสตเจ้านั้น กระบวนการแปรสภาพชีวิตของคริสตชนแต่ละคนได้ดำเนินไป โดยการนำของพระจิตเจ้า (2คร 3:18) การติดตามพระเยซูคริสตเจ้าหรือการมีส่วนร่วมในชีวิตของพระองค์นั้นจึง ไม่ได้มีความหมายว่าเป็นแต่การยึดเอาพระองค์เป็นแบบอย่างหรือเป็นรูปแบบ โดยที่การดำเนินตามของเรานั้นเป็นแต่เพียงการแสดงออกมาในการกระทำต่างๆ ภายนอกเท่านั้น และให้ความหมายว่าเป็นความพยายามหรือเป็นการออกแรงของคริสตชนเองเพื่อบรรลุถึงชีวิตทางศีลธรรม เพราะในการมีส่วนร่วมชีวิตของพระเยซูคริสตเจ้าเป็นการพบปะกับพระองค์ในพระวาจาของพระเจ้า ซึ่งนำโดยอำนาจของพระจิตเจ้า ผู้ทรงประทานชีวิตใหม่ให้แก่เรา ในพระจิตเจ้านี้เองที่คริสตชนแต่ละคนที่เจริญชีวิตเลียนแบบพระเยซูคริสตเจ้า ได้มีส่วนร่วมในชีวิตของพระองค์¹¹ ได้มีส่วนร่วมในชีวิตของพระเจ้า เพราะพระเจ้าทรงเป็นความรัก ของประทานของพระเจ้า จึงเป็นความรัก พระจิตเจ้าที่ถูกถ่ายทอดให้แก่เราก็คือการถ่ายทอดความรักของพระเจ้า “พระจิตเจ้าซึ่งพระเจ้าประทานให้เรา ได้หลังความรักของพระเจ้า ลงในดวงใจของเรา” (รม 5:5) ในการเพิ่มขึ้นของความรัก (charity) ตามที่เราได้รับของประทานแห่งพระพรหทานศักดิ์สิทธิ์ อันเป็นหลักการของการมีส่วนร่วมในชีวิตของพระเจ้า ก็ยังทำให้เราลึกลงไปในความรู้ถึงพระ คริสตเจ้ามากขึ้น “ขอพระองค์ประทานพละกำลังแก่ท่านเดชะพระจิตเจ้าดา มความไพบูลย์แห่งพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์ ให้ชีวิตภายในของท่านเข้มแข็งยิ่งขึ้น พระคริสตเจ้าจะได้ทรงพำนักในจิตใจของท่านอาศัยความเชื่อ เมื่อท่านหยั่งรากและตั้งมั่นอยู่บนความรักแล้ว ท่านและบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจะได้เข้าใจถึงความกว้าง ความยาว ความสูง ความลึก” (อฟ 3:16-18) เพราะเหตุนี้เองบรรดานักบุญของเราจึงยังคง ความหนุ่มแน่นและสดใหม่ อยู่เสมอ กล่าวคือยังคงได้รับประสบการณ์ใหม่ๆอันเป็นของประทานจากพยานอื้ออานเปี่ยมด้วยความรักของพระเจ้าอยู่เรื่อยไป ดังที่นักบุญยอห์นแห่งไม้กางเขน (St. John of the

¹¹ ดู Francis Martin, “Historical Criticism and New testament Teaching on the Imitation of Christ” in *Sacred Scripture: The Disclosure of the Word* (Naples, Florida : Sapientia Press of Ave Maria University, 2006), pp.43-72.

Cross) ได้อธิบายข้อความจากจดหมายของนักบุญเปาโลถึงชาวโคโลสีว่า “ความรู้เหล่านี้ถูกปิดบังไว้อย่างมืดซิด แม้บรรดานักปราชญ์ผู้ศักดิ์สิทธิ์ได้เคยค้นพบ และนักบุญทั้งหลายได้เข้าใจธรรมล้ำลึก และสิ่งอัศจรรย์เหล่านี้ มากเท่าไรแล้วในชีวิตนี้ ก็ยังมีเหลือให้กล่าวถึง และทำความเข้าใจอีกมากมาย มีหลายสิ่งหลายอย่างที่จะต้องทำความเข้าใจในพระคริสตเจ้า เพราะพระองค์ทรงเป็นเหมือนเหมืองแร่ ที่เต็มไปด้วยชอก หลีบแห่งขุมทรัพย์มากมาย จนไม่ว่าใครเราจะเข้าไปถึงมากสักเท่าไร ก็ไม่เคยไปถึงปลายทางหรือก้นบึ้ง แต่เขากลับจะพบสายใหม่ๆ พร้อมด้วยขุมทรัพย์ใหม่ๆ ทุ กชอกขุม ด้วยเหตุนี้ นักบุญเปาโลจึงกล่าวถึงพระคริสตเจ้าว่า “ในองค์พระคริสตเจ้า มีพระปรีชาญาณและความรอบรู้ซ่อนอยู่เป็นขุมทรัพย์ล้ำค่า ”(คส 2:3)”(เพลงจิต(Spiritual Canticle), บทที่ 37 ข้อ 4)¹² เพราะสำหรับนักบุญยอห์นแห่งไม้กางเขน แล้ว ความรู้ในพระธรรมล้ำลึกพระคริสตเจ้าของผู้ชอบธรรมนั้น พวกเขาได้รับจากการปรับเปลี่ยนให้ละม้ายคล้ายกับพระองค์ โดยการถูกแปรสภาพไปอย่างลึกซึ้งและสูงส่งในความรักของพระเจ้า¹³

อันที่จริง จากความเชื่อในพระเยซูคริสตเจ้าผู้ทรงเป็นพระบุตรของพระเจ้า ทรงเป็นพระเจ้าแท้ และมนุษย์แท้ในพระบุคคลเดียว ทรงเป็นคนกลาง ระหว่างพระเจ้าและมนุษย์แต่เพียงผู้เดียว (1ทท 2:5) ซึ่งทรงเปิดเผยความจริงเกี่ยวกับพระเจ้าและเกี่ยวกับความรอดพ้นของมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์และเด็ดขาด (ฮบ 1:1-2) ก็ นับว่าเป็นเหตุผลเพียงพอที่คริสตชนจะต้องยึดพระองค์เป็นต้นแบบ ของชีวิต โดยไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงผู้ใดอีก ดังคำเตือนของนักบุญยอห์นแห่งไม้กางเขน “ในการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน จงอย่ายึดเอาบุคคลใดเป็นแบบอย่าง ไม่ว่าเขาจะเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์มากสักเพียงใด เพราะว่าปีศาจอาจทำให้ท่านเอาแบบอย่างความบกพร่องของเขา แต่จงยึดเอาพระคริสตเจ้าเป็นแบบอย่างของท่าน พระองค์ทรงเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ครบครันสูงสุด แล้วท่านจะไม่มีวันหลงผิดได้”¹⁴ จากคำเตือนนี้ก็แสดงว่าบุคคลที่ไม่ใช่คริสตชนยังไม่ใช่ว่าผู้ที่จะมาเป็นแบบอย่างของเรา

อย่างไรก็ตาม เรายังคงถือว่าชีวิตของบรรดานักบุญเปรียบเสมือนกับบรรดาธิบายที่มี ชีวิตของพระวรสาร เพราะพวกท่านได้รับพระวาจาของพระเจ้า โดยได้เจริญชีวิตทำให้มันเติบโตขึ้นจนเกิดผล และสามารถนำมาเป็นแบบอย่าง สำหรับชีวิตของเราได้ ดังที่นักบุญฮิปโปไลตุส(Hippolytus of Rome, ค.ศ. 170-236) ได้เขียนไว้ว่า “พระโอบุชของพระบิดาได้ให้กำเนิดพระวาจาแท้ พระวาจาของพระเจ้าที่ทรงบังเกิดเป็นมนุษย์นี้ก็ปรากฏครั้งที่สองก็ในการกำเนิดขึ้นของบรรดานักบุญ และยังคงสร้าง นักบุญทั้งหลายอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันก็ได้ผลิตนักบุญต่างๆขึ้นอีกจากนักบุญทั้งหลายเหล่านี้ด้วย ”(In Daniel, I, i, c.10) เพราะเหตุนี้พระศาสนจักรจึง ยืนยันให้คริสตชนอ่านพระคัมภีร์ในชีวิตของพระศาสนจักร เพราะจากพยานชีวิตของบรรดานักบุญพบว่า ไม่มีใครที่อ่านพระคัมภีร์แล้วเข้าใจได้ดีกว่าพวกท่าน เช่นเดียวกัน พระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16 ก็ได้ตรัสไว้ในพระคำรัสเดือน *Verbum Domini* (ค.ศ.2010)ว่า “การตีความหมายพระคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์จะยังคงไม่สมบูรณ์ หาก

¹² พิสุทธิศรี รัตมณี แปล (อารามคาร์แมล จันทบุรี).

¹³ ดู เพลงจิต (Spiritual Canticle), บทที่ 37.

¹⁴ “Spiritual Sentences and Maxims : Points of Love, n.63” in *The Complete Works of Saint John of the Cross; Doctor of the Church*, Vol.3, trans. E. Allison Peers (Westminster, Maryland : The Newman Press, 1964), p.233.

ไม่ฟังเสียงของบรรดาผู้ได้เจริญชีวิตด้วยพระวาจาของพระเจ้าอย่างแท้จริง กล่าวคือบรรดานักบุญ ”(ข้อ 48)และ
ตรัสอีกว่า “พระจิตเจ้าผู้ทรงคลอบรรดาผู้ประพันธ์พระคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ เป็นพระจิตเจ้าองค์เดียวกันที่ได้ผลักดัน
ให้บรรดานักบุญได้มอบชีวิตของตนแก่พระวรสาร ดังนั้น ในความพยายามที่จะเรียนรู้จากตัวอย่างของพวกเขา
เราก็ออยู่ในเส้นทางที่ปลอดภัยในการตีความหมายพระวาจาของพระเจ้าที่ทรงชีวิตและบังเกิดผล”(ข้อ 49)

เพราะฉะนั้น จากความเชื่อในพระเยซูคริสตเจ้า¹⁵ บรรดานักบุญผู้ที่เจริญชีวิตเลียนแบบ พระคริสตเจ้า
รวมถึงคริสตชนใจศรัทธาทั้งหลายด้วย เพราะเหตุที่ชีวิตคริสตชน เป็นชีวิตที่ไม่เพียงแต่ละม้ายคล้ายกับพระ-

---

¹⁵ ในกฤษฎีกาว่าด้วยเรื่องความชอบธรรม (decree on justification) สภาสังคายนาเมืองเตรนต์ที่ได้พูดถึงความเชื่อว่าเป็น
จุดเริ่มต้นแห่งความรอดพ้น เป็นรากฐานของความชอบธรรมทุกประการ (เทียบ DS, n.1532) และเราก็คือว่าพระเยซูคริสตเจ้า
ทรงเป็นจุดศูนย์กลาง รากฐาน และเป้าหมายของความเชื่อคริสตชน พระเยซูคริสตเจ้าทรงเป็นศูนย์กลางความเชื่อของเรา เพราะ
ผ่านทางพระองค์เราจึงเข้าถึงพระเจ้าพระตรีเอกภาพได้ “ผู้ที่เห็นเรา ก็เห็นพระบิดา”(ยน 14:9) การเผยความจริงของพระเจ้าที่
สมบูรณ์และเด็ดขาดพบในพระเยซูคริสตเจ้าพระบุตรของพระเจ้าผู้ซึ่งเปิดเผยให้เราทราบถึงพระธรรมชาติที่ลึกที่สุดของ
พระองค์ ฉะนั้นพระเยซูคริสตเจ้าจึงทรงเป็นรากฐานของความเชื่อของเรา พระองค์ทรงเป็น “ผู้บุกเบิกความเชื่อและทำให้ความ
เชื่อนั้นสมบูรณ์”(ฮบ 12:2) ความเชื่อจึงเป็นความพยายามมุ่งไปสู่ความรู้ในพระธรรมชาติอันบริบูรณ์ของพระเยซูคริสตเจ้า
(เทียบ อฟ 1:15-23) พระธรรมชาติอันนี้จะได้รับการเผยอย่างสมบูรณ์ก็ในการเห็นพระเจ้าแบบหน้าต่อหน้าเท่านั้น (เทียบ 1คร
13:12) เพราะฉะนั้นความเชื่อจึงเป็นวิถีทาง หรือกระบวนการที่พบความสมบูรณ์ของมันเพียงในการเห็นพระเจ้าเท่านั้น (vision
of God) หากจะพูดอย่างถูกต้องแล้ว สำหรับมนุษย์การเห็นพระเจ้าก็คือความรอดพ้น ความเชื่อจึงยังไม่ใช่ความรอดพ้นขั้น
สมบูรณ์และเด็ดขาด แต่เป็นการเริ่มต้นของความรอดพ้นของมนุษย์ ความเชื่อในองค์พระบุตรจึงเกี่ยวข้องกับชีวิตนิรันดร(เทียบ
1ยน 5:13) สำหรับนักบุญยอห์น ชีวิตนิรันดรเป็นเนื้อหาของความรอดพ้น (ยน 3:36) พระเยซูคริสตเจ้าผู้ทรงเป็นทั้งพระเจ้าแท้
และมนุษย์แท้ พระองค์ทรงเป็นพระเจ้าร่วมพระธรรมชาติเดียวกับพระบิดา เป็นพระบุตรของพระเจ้าผู้เสด็จมาเกิด เป็นมนุษย์
เพื่อช่วยมนุษย์ให้รอดพ้น การกอบกู้มนุษย์จึงประกอบอยู่ในการทำให้มนุษย์กลายเป็นพระเจ้า (deification of man) นั่นคือใน
การมีชีวิตเหนือความตาย ในการรื้อฟื้นภาพลักษณ์และความเหมือนกับพระเจ้า และการมีชีวิตอมตะของมนุษย์ เพราะการเริ่มต้น
ใหม่(new beginning) การอภัยบาป และการมีชีวิตเหนือความตาย เป็นของประทานที่เกินกว่าอำนาจความสามารถของมนุษย์ที่จะ
ทำได้ หากพระเยซูเจ้าทรงเป็นเพียงมนุษย์ พระองค์ก็ไม่สามารถที่จะปลดปล่อยเราให้พ้นจากอำนาจของบาปและความตายได้
ฉะนั้นสภาสังคายนาไนเซอา-คอนสแตนติโนเปิล(Niceno-Constantinopolitan Creed, ค.ศ.381)จึงได้ประกาศความเชื่อที่คริสตชน
เกือบทุกท้องถิ่นยึดถือร่วมกัน เป็นความเชื่อที่คริสตชนประกาศยืนยันถึงพระคริสตเจ้าว่า “ทรงเป็นพระเจ้าจากพระเจ้า ทรงเป็น
องค์ความสว่างจากองค์ความสว่าง ทรงเป็นพระเจ้าแท้จากพระเจ้าแท้ มิได้ทรงถูกสร้าง แต่ทรงบังเกิด คร่วมพระธรรมชาติ
เดียวกับพระบิดา” ขณะเดียวกันบรรดาบิดาจารย์ของพระศาสนจักรต่างก็ยืนยันว่าเพื่อที่จะช่วยมนุษย์ให้รอดพ้น ในเวลาเดียวกัน
พระเยซูคริสตเจ้าจึงได้กลายเป็นมนุษย์ พระองค์ทรงมีธรรมชาติมนุษย์เช่นเดียวกับทรงร่วมพระธรรมชาติเดียวกับพระบิดา (นั่น
คือทรงเป็นพระเจ้า) เพราะการมารับธรรมชาติมนุษย์ของพระบุตรของพระเจ้า พระเจ้าจึงเข้าสู่ความเป็นมนุษย์ของเรา เพราะ
พระบุตรของพระเจ้าผู้ทรงปราศจากบาปได้แบกบาปของเรา ดังนั้นจึงไม่มีสถานการณ์ใดหรือขอบเขตการเป็นมนุษย์อันใดที่
จะห่างไกลจากพระเจ้าในสภาพที่ถูกทิ้งให้โดดเดี่ยวไว้พระเจ้าอีกต่อไป เพราะฉะนั้นพระเยซูคริสตเจ้าผู้ทรงเป็นพระเจ้าแท้และ
มนุษย์แท้ จึงทรงเป็นความรอดพ้นของมนุษย์ และเพื่อจะได้มีส่วนในชัยชนะของพระองค์ คริสตชนผู้เชื่อในพระองค์ผู้ทรง
เปี่ยมด้วยความจริงและพระหรรษทาน(ยน 1:14)จึงถูกเรียกร้องให้มีชีวิตคล้ายกับพระองค์ “จงมีความรู้ลึกนึกคิดเช่นเดียวกับที่
พระคริสตเยซูทรงมีเกิด”(ฟป 2:5) (ดู Michael Figura, “Faith as the beginning of salvation” in *Communio : International
Catholic Review* (Washington, D.C. : Communio, Fall 1995), pp.393-405.)

คริสตเจ้าเท่านั้น แต่ยังเป็น “ชีวิตในพระคริสตเจ้า” ด้วย ตามที่ได้ถูกสร้างให้เป็นรูปเป็นร่าง ขึ้นด้วยพระพรหรรษา และพระวาจาของพระองค์¹⁶ พวกเขาเหล่านี้ จึงเป็นผู้ที่คริสตชน ควรให้ความสนใจ เป็นพิเศษ และยึดถือ เป็นแบบอย่างมากกว่าบรรดาผู้ที่ ไม่ใช่คริสตชน ดังเช่นการเชื่อเชิญ ของนักบุญเปาโล “จงยึดถือข้าพเจ้าเป็นแบบอย่างเหมือนกับที่ข้าพเจ้ายึดถือพระคริสตเจ้าเป็นแบบอย่างเถิด”(1คร 11:1)

ตามที่ได้กล่าวแล้วว่า การกล่าวอ้างถึงชีวิตและคำสอนจากบรรดาบุคคลภายนอกคริสต์ศาสนาทั้งหลาย โดยนำเสนอให้นำชีวิตของพวกเขาเป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิต และเสนอคำสอนของพวกเขาให้เป็นแนวทางหรือหลักปฏิบัติเพื่อความเจริญงอกงามในชีวิต คุณธรรม มีนัยที่สำคัญก็คือการแยกความเชื่อและชีวิตทางศีลธรรม ออกจากกัน ขณะเดียวกันเมื่อใดก็ตามที่คริสตชนขาดการตระหนักถึงความสัมพันธ์ที่ไม่อาจแยกจากกันได้ อันนี้ การแสดงออกทั้งในการพูดและการเขียนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักการดำเนินชีวิต ก็มีแนวโน้มว่าจะเน้นหนักไปที่ชีวิตทางศีลธรรม ซึ่งง่ายที่จะเข้าใจได้มากกว่าด้านเกี่ยวกับความเชื่อ สามารถนำมาใช้ได้เลย โดยไม่ต้องออกแรงในการทำความเข้าใจจากการอ่าน การศึกษา ค้นคว้า และไตร่ตรอง ดังเช่นในเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อ ในที่สุดก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงไปจากการเชื่อม โยงไปถึงบุคคลภายนอกคริสต์ศาสนา โดยอาจคิดว่า เพราะทุกคนคุ้นเคยดี ศาสนิกชนอื่นๆ ที่ได้อ่านหรือกำลังฟังอยู่ ก็รู้จักดีด้วย และชีวิตและคำสอนของพวกเขา ก็คล้ายกับพระวาจาของพระเจ้า หรือให้ความหมายอย่างเดียวกัน ซึ่งในที่สุดก็นำไปสู่ผลลัพธ์ ที่อันตรายอันหนึ่ง ก็คืออาจทำให้มวลสัตบุรุษไม่เห็นความแตกต่างระหว่างชีวิตทางศาสนาของคาทอลิกกับศาสนาอื่นๆ

---

¹⁶ ดังที่พระสันตะปาปาเบเนดิกต์ ที่ 16 ได้กล่าวไว้ใน พระคำรัสเตียม *Verbum Domini* เมื่อทรงอธิบายถึงการยอมรับพระเยซู - คริสตเจ้า องค์พระวจนาตถ์ อันหมายถึงการฟังเสียงของพระองค์ จากพระวรสารนักบุญยอห์น “ผู้ใดที่ยอมรับพระองค์คือผู้ที่เชื่อในพระนามของพระองค์ พระองค์ประทานอำนาจให้ผู้ผู้นั้นกลายเป็นบุตร ของพระเจ้า”(ยน 1:12)ว่า “การรับพระวาจาของพระเจ้าหมายถึงการปล่อยให้ตนเองได้รับการหล่อหลอมขึ้น โดยพระองค์(พระคริสตเจ้า) ดังนี้จึงถูกปรับเปลี่ยนให้ละม้ายคล้ายกับพระคริสตเจ้า พระบุตรเพียงพระองค์เดียวจากพระบิดา โดยอำนาจของพระจิตเจ้า” (ข้อ 50)